

PUPINO

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

16. června 2005 *

Ve věci C-105/03,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 35 EU, podaná rozhodnutím soudce pověřeného předběžným vyšetřováním u Tribunale di Firenze (Itálie) ze dne 3. února 2003, došlým Soudnímu dvoru dne 5. března 2003, v trestním řízení proti

Marii Pupino,

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení V. Skouris, předseda, P. Jann, C. W. A. Timmermans a A. Rosas, R. Silva de Lapuerta a A. Borg Barthet, předsedové senátů, N. Colneric, S. von Bahr, J. N. Cunha Rodrigues (zpravodaj), P. Kūris, E. Juhász, G. Arestis a M. Ilešič, soudci,

generální advokátka: J. Kokott,

vedoucí soudní kanceláře: L. Hewlett, vrchní rada,

* Jednací jazyk: itaština.

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 26. října 2004,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za M. Pupino M. Guaglianím a D. Tanzarellou, avvocati,

- za italskou vládu I. M. Bragugliou, jako zmocněnec, ve spolupráci s P. Gentilim, avvocato dello Stato,

- za řeckou vládu A. Samoni-Rantou a K. Boskovitsem, jako zmocněnci,

- za francouzskou vládu R. Abrahamem, G. de Bergues a C. Isidoro, jako zmocněnci,

- za nizozemskou vládu H. G. Sevenster a C. Wissels, jako zmocněnkyně,

- za portugalskou vládu L. Fernandesem, jako zmocněnec,

- za švédskou vládu A. Krusem a K. Wistrand, jako zmocněnci,

- za vládu Spojeného království R. Caudwell a E. O'Neill, jako zmocněnkyně, ve spolupráci s M. Hoskinsem, barrister,

- za Komisi Evropských společenství M. Condou-Durande a L. Visaggiem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 11. listopadu 2004,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článků 2, 3 a 8 rámcového rozhodnutí Rady 2001/220/SVV ze dne 15. března 2001 o postavení obětí v rámci

trestních řízení (Úř. věst. L 82, s. 1; Zvl. vyd. 19/04, s. 72, dále jen „rámcové rozhodnutí“).

- 2 Tato žádost byla podána v rámci trestního řízení zahájeného proti M. Pupino, učitelce v mateřské škole, obviněné z ublížení na zdraví žáků v rozhodné době mladších pěti let.

Právní rámec

Právo Evropské unie

Smlouva o Evropské unii

- 3 Podle čl. 34 odst. 2 EU, ve znění vyplývajícím z Amsterodamské smlouvy, který je součástí hlavy VI Smlouvy o Evropské unii, nazvané „Ustanovení o policejní a soudní spolupráci v trestních věcech“:

„Rada přijímá opatření a podporuje vhodnou formou a vhodnými postupy uvedenými v této hlavě spolupráci sloužící cílům Unie. Za tím účelem může Rada z podnětu členského státu nebo Komise jednomyslně:

[...]

- b) přijímat rámcová rozhodnutí za účelem sblížení právních a správních předpisů členských států. Rámcová rozhodnutí jsou závazná pro členské státy co do výsledku, kterého má být dosaženo, přičemž volba forem a prostředků se ponechává vnitrostátním orgánům. Nemají přímý účinek;

[...].“

4 Článek 35 EU stanoví:

„1. Soudní dvůr má za podmínek stanovených v tomto článku pravomoc rozhodovat o předběžných otázkách týkajících se platnosti a výkladu rámcových rozhodnutí a rozhodnutí, výkladu úmluv uzavřených podle této hlavy, jakož i platnosti a výkladu opatření k jejich provedení.

2. Každý členský stát může uznat prohlášením učiněným při podpisu Amsterodamské smlouvy nebo kdykoli později pravomoc Soudního dvora rozhodovat o předběžných otázkách podle odstavce 1.

3. Učinil-li členský stát prohlášení podle odstavce 2 tohoto článku, uveďte, že:

- a) každý soud tohoto státu, jehož rozhodnutí nelze napadnout opravnými prostředky podle vnitrostátního práva, může požádat Soudní dvůr o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se platnosti nebo výkladu aktu uvedeného v odstavci 1, která se v řízení před ním vyskytla, považuje-li je za nezbytné k vydání svého rozsudku, nebo že

- b) každý soud tohoto státu může požádat Soudní dvůr o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se platnosti nebo výkladu aktu uvedeného v odstavci 1, která se v řízení před ním vyskytla, považuje-li je za nezbytné k vydání svého rozsudku.

[...].“

⁵ Z informace týkající se data vstupu Amsterodamské smlouvy v platnost, zveřejněné v *Úředním věstníku Evropských společenství* ze dne 1. května 1999 (Úř. věst. L 114, s. 56), vyplývá, že Italská republika učinila prohlášení na základě čl. 35 odst. 2 EU,

kterým uznala pravomoc Soudního dvora rozhodovat za podmínek stanovených v čl. 35 odst. 3 písm. b) EU.

Rámcové rozhodnutí

- 6 Podle článku 2 rámcového rozhodnutí, nazvaného „Respektování a uznání“:

„1. Každý členský stát zaručí obětem ve svém trestněprávním systému skutečnou a přiměřenou úlohu. Bude nadále usilovat o to, aby obětem v průběhu řízení zaručil zacházení náležitě respektující jejich osobní důstojnost, a uznává práva a oprávněné zájmy obětí, zejména v rámci trestního řízení.

2. Každý členský stát zajistí, aby s oběťmi, jež jsou zvláště ohrožené, bylo zacházeno zvláštním způsobem, který co nejlépe odpovídá jejich situaci.“

- 7 Podle článku 3 rámcového rozhodnutí, nazvaného „Výslechy a dokazování“:

„Každý členský stát zaručí, aby oběti mohly být v průběhu řízení vyslechnuty a mohly poskytovat důkazy.

Každý členský stát přijme vhodná opatření, aby jeho orgány vyslychaly oběti pouze v míře nezbytné pro účely trestního řízení.“

8 Článek 8 rámcového rozhodnutí, nazvaný „Právo na ochranu“, ve svém odstavci 4 stanoví:

„Je-li nezbytné chránit oběti, zejména ty nejohroženější, před následky jejich výpovědí při veřejném soudním jednání, zajistí každý členský stát, aby mohly na základě soudního rozhodnutí svědčit za podmínek umožňujících dosažení tohoto cíle, a to všemi vhodnými prostředky slučitelnými s jeho základními právními zásadami.“

9 V souladu s článkem 17 rámcového rozhodnutí každý členský stát uvede v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s výše uvedenými články tohoto rozhodnutí „[nejpozději] do 22. března 2002“.

Vnitrostátní právní úprava

10 Článek 392 italského trestního řádu (dále jen „TR“), obsažený v knize V, nazvané „Předběžné vyšetřování a předběžné jednání“, stanoví:

„1. V průběhu předběžného vyšetřování mohou státní zástupce a obviněný požádat, aby soudce provedl důkaz výsledkem svědka mimo hlavní líčení:

- a) existuje-li opodstatněný důvod domnívat se, že svědek nebude moci být vyslechnut v rámci kontradiktorně vedeného jednání z důvodu nemoci nebo závažné překážky;

- b) existuje-li z důvodu konkrétních a specifických skutečností opodstatněný důvod domnívat se, že svědek může být vystaven násilí, vyhrožování nebo že mu budou nabídnuty nebo přislíbены peníze nebo jiné výhody, aby mu bylo zabráněno vypovídat nebo aby vypovídal křivě.

[...]

1a. V řízeních týkajících se deliktů uvedených v člancích 600a, 600b, 600d, 609a, 609b, 609c, 609d a 609f trestního zákona [o sexuálních deliktech nebo deliktech se sexuálním podtextem], státní zástupce nebo obviněný mohou žádat, aby byl důkaz výsledkem osob mladších šestnácti let proveden mimo hlavní líčení, i když se nejedná o žádný z případů stanovených v odstavci 1.

[...].“

11 Podle čl. 398 odst. 5a TŘ:

„Jsou-li v případech vyšetřování deliktů stanovených v člancích 600a, 600b, 600d, 609a, 609b, 609c, 609d a 609f trestního zákona mezi osobami, které jsou předmětem provádění důkazů, nezletilí mladší šestnácti let, soudce stanoví usnesením místo, okamžik a zvláštní podmínky provedení důkazu, pokud to situace nezletilého činí vhodným a nezbytným. Za tímto účelem se výslech může konat na jiném místě než na soudě, v případných zvláštních pomocných zařízeních nebo v místě bydliště nezletilého. Výpovědi musí být plně dokumentovány prostředky zvukového a audiovizuálního záznamu. V případě nedostupnosti nahrávacích zařízení nebo technického personálu použije soudce formu znaleckého posudku nebo technického poradce. Mimoto je výslech zaznamenán do souhrnného protokolu. Přepis zvukových záznamů se provádí pouze na žádost stran.“

Skutkový rámec a předběžná otázka

- 12 Z předkládacího usnesení vyplývá, že v rámci trestního řízení zahájeného proti M. Pupino je posledně uvedené jednak vytýkáno, že v průběhu měsíců ledna a února 2001 spáchala několik deliktů „zneužití kázeňských prostředků“ ve smyslu článku 571 italského trestního zákona (dále jen „TZ“) na některých svých žácích, v rozhodné době mladších pěti let, zejména tím, že je měla pravidelně bít, hrozit jim, že jim podá sedativa, že jim zalepí ústa náplastí, a bránit jim v odchodu na toaletu. Krom toho je obviněné vytýkáno, že v měsíci únoru 2001 spáchala delikt „závažného ublížení na zdraví“ uvedený v člancích 582, 585 a 576 TZ, ve spojení s čl. 61 body 2 a 11 téhož zákona, když jednomu ze svých žáků zasadila ránu, jež mu způsobila lehký otok v čelní oblasti. Řízení zahájené před Tribunale di Firenze je ve stadiu předběžného vyšetřování.

- 13 Předkládající soudce v tomto ohledu uvádí, že v italském právu se trestní řízení skládá ze dvou oddělených fází. V průběhu první fáze, kterou je fáze předběžného vyšetřování, státní zástupce vyhledává a shromažďuje pod dohledem soudce pověřeného předběžným vyšetřováním důkazní materiály, na základě kterých posoudí, zda je třeba zastavit stíhání anebo navrhnout, aby byl dotyčný obžalován před trestním soudem. V posledně uvedeném případě je konečné rozhodnutí, kterým je tomuto návrhu vyhověno nebo kterým se řízení zastavuje přijato uvedeným soudcem po soudním jednání *ad hoc*.
- 14 Případné rozhodnutí o obžalobě proti obviněnému otvírá druhou fázi řízení, zvanou fáze hlavního líčení, které se soudce pověřený předběžným vyšetřováním neúčastní. Vlastní proces začíná touto fází. Obecně teprve v průběhu této fáze dochází k provádění dokazování z iniciativy stran za respektování zásady kontradiktornosti. Předkládající soud uvádí, že v průběhu hlavního líčení organizovaného při procesu mohou být poznatky předložené stranami připuštěny jako důkazy v technickém slova smyslu. Za těchto podmínek musí být důkazní materiály shromážděné státním zástupcem ve fázi předběžného vyšetřování k tomu, aby mohl rozhodnout, zda je namístež podat obžalobu nebo navrhnout odložení věci, předloženy v kontradiktorně vedeném jednání organizovaném při vlastním procesu za účelem toho, aby získaly plnou „důkazní“ hodnotu.
- 15 Předkládající soud zdůrazňuje, že z tohoto pravidla existují nicméně výjimky, které jsou upraveny v článku 392 TŘ a které umožňují na základě rozhodnutí soudce pověřeného předběžným vyšetřováním provést předběžné provedení důkazu za respektování zásady kontradiktornosti v průběhu fáze předběžného vyšetřování prostřednictvím řízení mimo hlavní líčení k předběžnému provedení důkazu. Takto shromážděné důkazy mají stejnou důkazní hodnotu jako důkazy shromážděné při druhé fázi řízení. Článek 392 odst. 1a TŘ zavedl možnost použít toto řízení mimo hlavní líčení, pokud se jedná o provedení výsledku obětí některých taxativně

stanovených deliktů (sexuální delikty a delikty se sexuálním podtextem) mladších šestnácti let, i když se nejedná o případy stanovené v odstavci 1 tohoto článku. Článek 398 odst. 5a TR krom toho umožňuje témuž soudci nařídit provedení důkazu v případě vyšetřování deliktů uvedených v čl. 392 odst. 1a TR za zvláštních podmínek umožňujících chránit dotčené nezletilé. Podle předkládajícího soudce mají tyto dodatečné výjimky chránit jednak důstojnost, cudnost a osobnost svědka, pokud je oběť nezletilá, jakož i krom toho hodnověrnost důkazu.

- 16 Ve věci v původním řízení požádal státní zástupce v srpnu 2001 soudce pověřeného předběžným vyšetřováním, aby zajistil prostřednictvím řízení mimo hlavní líčení k předběžnému provedení důkazů na základě čl. 392 odst. 1a TR výpověď osmi dětí, svědků a obětí deliktů, z nichž je M. Pupino obviněna, z důvodu, že provedení důkazů nelze odložit až do kontradiktorního jednání z důvodu velmi nízkého věku svědků a nevyhnutelných změn jejich psychologického stavu, jakož i případného procesu psychologického potlačení. Státní zástupce rovněž požadoval, aby bylo dokazování provedeno za zvláštních podmínek stanovených v čl. 398 odst. 5a TR, na základě kterých probíhá výslech ve speciálním zařízení za podmínek, které chrání důstojnost, soukromí a duševní vyrovnanost dotčených nezletilých, případně i za zapojení znalce v oboru psychologie, a to z důvodu citlivého charakteru a závažnosti skutků, jakož i z důvodu obtíže spojené s nízkým věkem obětí. Maria Pupino podala proti tomuto návrhu námítky, uplatňující, že nespadá pod žádný z případů uvedených v čl. 392 odst. 1 a 1a TR.

- 17 Podle předkládajícího soudce by měl být návrh státního zástupce zamítnut s ohledem na dotčená vnitrostátní právní ustanovení, jelikož tato ustanovení neupravují použití řízení mimo hlavní líčení k předběžnému provedení důkazů ani neukládají použití zvláštních podmínek provedení důkazů, pokud jde o takové

skutky, jaké jsou vytýkány obviněné, i když žádný důvod nebrání tomu, aby se tato ustanovení vztahovala i na jiné případy než případy stanovené v čl. 392 odst. 1 TR, kdy je oběť nezletilá. Řada deliktů vyloučených z rozsahu působnosti čl. 392 odst. 1 TR se může ukázat pro oběť závažnějšími, nežli jsou delikty, na něž se vztahuje toto ustanovení. Tak je tomu v případě věci v původním řízení, když M. Pupino podle státního zástupce špatně zacházela s několika dětmi mladšími pěti let, což u nich vedlo k psychologickým traumatům.

- 18 Vzhledem k tomu, že soudce pověřený předběžným vyšetřováním u Tribunale di Firenze měl za to, že „bez ohledu na existenci či neexistenci přímého účinku právních předpisů Společenství“ musí vnitrostátní soudce „vykládat své vnitrostátní právo ve světle litery a ducha ustanovení práva Společenství“ a pociťoval pochybnosti ohledně slučitelnosti čl. 392 odst. 1a a čl. 398 odst. 5a TR s články 2, 3 a 8 rámcového rozhodnutí v tom rozsahu, v němž tato ustanovení uvedeného řádu omezují možnost, aby se soudce pověřený předběžným vyšetřováním uchýlil k předběžnému provedení důkazů a zvláštním podmínkám shromažďování a určení důkazů, pouze na sexuální delikty a delikty se sexuálním podtextem, rozhodl se přerušit řízení a požádat Soudní dvůr, aby rozhodl o dosahu článků 2, 3 a 8 rámcového rozhodnutí.

K pravomoci Soudního dvora

- 19 Na základě čl. 46 písm. b) EU se ustanovení Smluv o ES, ESUO a ESAE, která se týkají pravomocí Soudního dvora a výkonu těchto pravomocí, mezi které patří článek 234 ES, vztahují na ustanovení hlavy VI Smlouvy o Evropské unii za podmínek stanovených v článku 35 EU. Z toho plyne, že režim stanovený v článku 234 ES je způsobilý se vztahovat na pravomoc Soudního dvora rozhodovat

o předběžných otázkách na základě článku 35 EU, s výhradou podmínek stanovených v tomto ustanovení.

- 20 Jak bylo uvedeno v bodě 5 tohoto rozsudku, Italská republika uvedla v prohlášení s účinností od 1. května 1999, data vstupu Amsterodamské smlouvy v platnost, že uznává pravomoc Soudního dvora rozhodovat o platnosti a výkladu aktů uvedených v článku 35 EU za podmínek stanovených v odst. 3 písm. b) tohoto článku.
- 21 Pokud jde o akty uvedené v čl. 35 odst. 1 EU, odst. 3 písm. b) tohoto ustanovení stanoví totožně s čl. 234 prvním a druhým pododstavcem ES, že „každý soud“ členského státu může „požádat Soudní dvůr o rozhodnutí o předběžné otázce“ týkající se „platnosti nebo výkladu“ takových aktů, která se v řízení před ním vyskytla, „považuje-li je za nezbytné k vydání svého rozsudku“.
- 22 Není sporné jednak to, že se soudce pověřený předběžným vyšetřováním jednajícím v takovém trestním řízení, jako je původní řízení, účastní výkonu soudní funkce, takže musí být považován za „soud členského státu“ ve smyslu článku 35 EU (viz v tomto smyslu ohledně článku 234 ES, rozsudky ze dne 23. února 1995, *Cacchiarelli a Stanghellini*, C-54/94 a C-74/94, Recueil, s. I-391, a ze dne 12. prosince 1996, *X*, C-74/95 a C-129/95, Recueil, s. I-6609), a jednak to, že rámcové rozhodnutí založené na člancích 31 a 34 EU spadá mezi akty uvedené v čl. 35 odst. 1 EU, ohledně kterých může Soudní dvůr vydat rozhodnutí o předběžné otázce.

- 23 Jestliže je proto Soudní dvůr v zásadě příslušný odpovědět na položenou předběžnou otázku, francouzská a italská vláda vznesly nicméně námitku nepřijetí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vycházející z toho, že odpověď Soudní dvora podle nich nebude pro řešení sporu v původním řízení užitečná.
- 24 Francouzská vláda tvrdí, že předkládající soudce se snaží použít některá ustanovení rámcového rozhodnutí namísto vnitrostátních právních předpisů, zatímco podle samotného znění čl. 34 odst. 2 písm. b) EU nemohou mít rámcová rozhodnutí takový přímý účinek. Krom toho podle uvedené vlády není podle názoru samotného předkládajícího soudce výklad vnitrostátního práva v souladu s rámcovým rozhodnutím možný. V souladu s judikaturou Soudního dvora přitom zásada konformního výkladu nemůže vést pouze na základě rámcového rozhodnutí k výkladu *contra legem* ani ke zhoršení situace jednotlivce v trestním řízení, k čemuž by však v případě věci v původním řízení došlo.
- 25 Italská vláda uplatňuje, že rámcové rozhodnutí a směrnice Společenství představují navzájem zcela odlišné prameny práva, a že rámcové rozhodnutí tedy neukládá vnitrostátnímu soudci takovou povinnost konformního výkladu vnitrostátního práva, jakou Soudní dvůr stanovil ve své judikatuře týkající se směrnic Společenství.
- 26 Aniž by výslovně zpochybnila přípustnost žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, souhlasí švédská vláda a vláda Spojeného království s italskou vládou, když trvají zejména na mezivládním charakteru spolupráce mezi členskými státy v rámci hlavy VI Smlouvy o Evropské unii.

- 27 Konečně nizozemská vláda zdůrazňuje meze povinnosti konformního výkladu a klade otázku, zda i za předpokladu, že by se tato povinnost vztahovala na rámcová rozhodnutí, může být právě s ohledem na tyto meze použitelná ve věci v původním řízení.
- 28 Je třeba poukázat na to, že jak bylo zdůrazněno v bodě 19 tohoto rozsudku, režim stanovený v článku 234 ES je způsobilý vztahovat se na článek 35 EU, s výhradou podmínek stanovených v tomto ustanovení.
- 29 Po vzoru článku 234 ES článek 35 EU podřizuje možnost podat Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podmínce, že vnitrostátní soud rozhodnutí „považuje za nezbytné k vydání svého rozsudku“, takže judikatura Soudního dvora týkající se přípustnosti předběžných otázek položených na základě článku 234 je v zásadě použitelná obdobně na žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce položené Soudnímu dvoru na základě článku 35 EU.
- 30 Z toho plyne, že domněnka relevance, která se váže k předběžným otázkám položeným vnitrostátními soudy, může být vyvrácena jen ve výjimečných případech, pokud je zjevné, že žádaný výklad ustanovení práva Unie dotčený těmito otázkami nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení nebo jestliže se jedná o hypotetický problém nebo pokud Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny. S výjimkou těchto případů je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout o předběžných otázkách týkajících se výkladu aktů uvedených v čl. 35 odst. 1 EU

(viz, pokud jde o článek 234 ES, zejména rozsudky ze dne 7. září 1999, Beck a Bergdorf, C-355/97, Recueil, s. I-4977, bod 22, a ze dne 7. června 2005, VEMW a další, C-17/03, Sb. rozh. s. I-4983, bod 34).

- 31 S přihlédnutím k argumentaci italské, francouzské, nizozemské a švédské vlády, jakož i vlády Spojeného království je třeba přezkoumat, zda, jak předpokládá vnitrostátní soudce a jak to tvrdí řecká, francouzská a portugalská vláda a Komise, se povinnost, která je uložena vnitrostátním orgánům, vykládat jejich vnitrostátní právo v co největším možném rozsahu ve světle znění a účelu směrnic Společenství, použije se stejnými účinky a mezemi, pokud je dotčeným aktem rámcové rozhodnutí přijaté na základě hlavy VI Smlouvy o Evropské unii.
- 32 V případě, že tomu tak je, je namístě ověřit, zda, jak uvedly italská, francouzská a švédská vláda a vláda Spojeného království, je zjevné, že odpověď na předběžnou otázku nemůže mít konkrétní dopad na řešení sporu v původním řízení s ohledem na meze, které jsou vlastní povinnosti konformního výkladu.
- 33 Je třeba bez dalšího poukázat na to, že znění čl. 34 odst. 2 písm. b) EU vychází velmi blízce ze znění čl. 249 třetího pododstavce ES. Článek 34 odst. 2 písm. b) EU přiznává rámcovým rozhodnutím závazný charakter v tom smyslu, že „jsou závazná“ pro členské státy „co do výsledku, kterého má být dosaženo, přičemž volba forem a prostředků se ponechává vnitrostátním orgánům“.

- 34 Závaznost rámcových rozhodnutí formulovaná totožně s čl. 249 třetím pododstavcem ES ukládá vnitrostátním orgánům a zvláště vnitrostátním soudům povinnost konformního výkladu vnitrostátního práva.
- 35 Okolnost, že pravomoci Soudního dvora jsou na základě článku 35 EU omezenější v rámci hlavy VI Smlouvy o Evropské unii, nežli pravomoci na základě Smlouvy o ES, a skutečnost, že neexistuje úplný systém procesních prostředků a řízení určený k zajištění legality aktů orgánů v rámci uvedené hlavy VI, tomuto závěru nebrání.
- 36 Nezávisle na stupni integrace zamýšleném Amsterodamskou smlouvou je totiž v procesu vytváření stále užšího svazku mezi národy Evropy ve smyslu čl. 1 druhého pododstavce EU zcela pochopitelné, že tvůrci Smlouvy o Evropské unii považovali za užitečné stanovit v rámci hlavy VI této smlouvy použití právních nástrojů majících obdobné účinky jako nástroje stanovené Smlouvou o ES, za účelem účinně přispět ke sledování cílů Unie.
- 37 Význam pravomoci Soudního dvora rozhodovat o předběžných otázkách na základě článku 35 EU je potvrzen skutečností, že na základě odstavce 4 tohoto článku může každý členský stát bez ohledu na to, zda učinil prohlášení podle odstavce 2 tohoto článku, předložit Soudnímu dvoru ve věcech, které jsou mu předloženy podle odstavce 1 téhož ustanovení, své spisy nebo písemná vyjádření.

- 38 Tato pravomoc by byla zbavena podstatné části svého užitečného účinku, pokud by jednotlivci nebyli oprávněni dovolávat se před soudy členských států rámcových rozhodnutí za účelem získání konformního výkladu vnitrostátního práva.
- 39 Na podporu svého tvrzení italská vláda a vláda Spojeného království uplatňují, že na rozdíl od Smlouvy o ES neobsahuje Smlouva o Evropské unii žádnou povinnost obdobnou povinnosti stanovené v článku 10 ES, o kterou se přesto Soudní dvůr zčásti opřel, aby odůvodnil povinnost konformního výkladu vnitrostátního práva s ohledem na právo Společenství.
- 40 Tento argument musí být odmítnut.
- 41 Článek 1 druhý a třetí pododstavec Smlouvy o Evropské unii stanoví, že tato smlouva představuje novou etapu v procesu vytváření stále užšího svazku mezi národy Evropy a že posláním Unie, která je založena na Evropských společenstvích doplněných politikami a formami spolupráce stanovenými uvedenou smlouvou, je utvářet vztahy mezi členskými státy a mezi jejich národy na základě soudržnosti a solidarity.
- 42 Bylo by pro Unii obtížné plnit efektivně své poslání, pokud by zásada loajální spolupráce, která zejména znamená, že členské státy přijímají veškerá vhodná obecná i zvláštní opatření k plnění závazků, které vyplývají z práva Evropské unie, neplatila rovněž v rámci policejní a soudní spolupráce v trestních věcech, která je

ostatně zcela založena na spolupráci mezi členskými státy a orgány, jak právem uvedla generální advokátka v bodě 26 svého stanoviska.

- 43 S přihlédnutím k veškerým předcházejícím úvahám je třeba dojít k závěru, že zásada konformního výkladu se vztahuje na rámcová rozhodnutí přijatá v rámci hlavy VI Smlouvy o Evropské unii. Při uplatňování vnitrostátního práva je předkládající soud povolán k jeho výkladu povinen v co největším možném rozsahu vnitrostátní právo vykládat ve světle znění a účelu rámcového rozhodnutí, aby byl dosažen výsledek, který rámcové rozhodnutí sleduje, a dosažen tak soulad s čl. 34 odst. 2 písm. b) EU.
- 44 Je třeba nicméně poukázat na to, že povinnost vnitrostátního soudce přihlédnout k obsahu rámcového rozhodnutí, vykládá-li relevantní pravidla svého vnitrostátního práva, nachází své meze v obecných právních zásadách, a zejména v zásadách právní jistoty a zákazu zpětné účinnosti.
- 45 Tyto zásady brání zejména tomu, aby uvedená povinnost mohla na základě rámcového rozhodnutí a nezávisle na zákonu přijatému k jeho provedení vést ke stanovení nebo zpřísnění trestní odpovědnosti těch osob, které jednají v rozporu s jeho ustanoveními (viz, pokud jde o směrnice Společenství, zejména výše uvedený rozsudek X, bod 24, a ze dne 3. května 2005, Berlusconi a další, C-387/02, C-391/02 a C-403/02, Sb. rozh. s. I-3565, bod 74).

- 46 Je namístě nicméně uvést, že ustanovení, která jsou předmětem projednávané žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, se nevztahují k rozsahu trestní odpovědnosti obviněné, ale k průběhu řízení a podmínkám provádění důkazů.
- 47 Povinnost vnitrostátního soudce přihlížet k obsahu rámcového rozhodnutí, vykládá-li relevantní pravidla svého vnitrostátního práva, ustává, pokud ho nemůže použít tak, aby bylo dosaženo výsledku slučitelného s výsledkem sledovaným tímto rámcovým rozhodnutím. Jinými slovy, zásada konformního výkladu nemůže sloužit jako základ pro výklad vnitrostátního práva *contra legem*. Tato zásada nicméně vyžaduje, aby vnitrostátní soud vzal v úvahu případně veškeré vnitrostátní právo za účelem posouzení, v jakém rozsahu může být použito tak, aby nedošlo k výsledku, který by byl v rozporu s výsledkem sledovaným rámcovým rozhodnutím.
- 48 Jak přitom uvedla generální advokátka v bodu 40 svého stanoviska, není zjevné, že by ve věci v původním řízení výklad vnitrostátního práva v souladu s rámcovým rozhodnutím nebyl možný. Je věcí vnitrostátního soudce ověřit, zda je v dané věci konformní výklad jeho vnitrostátního práva možný.
- 49 S touto výhradou je na předběžnou otázku třeba odpovědět.

K předběžné otázce

- 50 Podstatou otázky předkládajícího soudce je, zda články 2, 3 a čl. 8 odst. 4 rámcového rozhodnutí musí být vykládány v tom smyslu, že vnitrostátní soud musí mít možnost umožnit dětem nízkého věku, které, jako je tomu ve věci v původním řízení, tvrdí, že byly oběťmi špatného zacházení, učinit výpověď za podmínek umožňujících jim zaručit přiměřenou úroveň ochrany, mimo veřejné soudní jednání a před jeho konáním.
- 51 V souladu s článkem 3 rámcového rozhodnutí každý členský stát zaručí, aby oběti mohly být v průběhu řízení vyslechnuty a mohly poskytovat důkazy, a přijme vhodná opatření, aby jeho orgány vyslychaly oběti pouze v míře nezbytné pro účely trestního řízení.
- 52 Článek 2 a čl. 8 odst. 4 tohoto rámcového rozhodnutí ukládají každému členskému státu povinnost usilovat o to, aby obětem v průběhu řízení zaručily zacházení náležitě respektující jejich osobní důstojnost, dbát na to, aby s oběťmi, jež jsou zvláště ohrožené, bylo zacházeno zvláštním způsobem, který co nejlépe odpovídá jejich situaci, a zaručit, je-li nezbytné chránit oběti, zejména ty nejohroženější, před následky jejich výpovědí při veřejném soudním jednání, aby mohly na základě soudního rozhodnutí svědčit za podmínek umožňujících dosažení tohoto cíle, a to všemi vhodnými prostředky slučitelnými s jejich základními právními zásadami.
- 53 Rámcové rozhodnutí nedefinuje pojem ohroženosti oběti ve smyslu čl. 2 odst. 2 a čl. 8 odst. 4 tohoto rozhodnutí. Nicméně nezávisle na otázce, zda okolnost, že oběť

trestného činu je nezletilá, postačuje obecně ke kvalifikaci takovéto oběti jako zvláště ohrožené ve smyslu rámcového rozhodnutí, nemůže být zpochybněno, že pokud děti nízkého věku, jako ve věci v původním řízení, tvrdí, že byly oběťmi špatného zacházení, navíc ze strany učitelky, mohou být předmětem takové kvalifikace s přihlédnutím zejména k jejich věku, jakož i povaze a následkům trestních deliktů, za jejichž oběti se považují, aby tak získaly zvláštní ochranu požadovanou výše uvedenými ustanoveními rámcového rozhodnutí.

- 54 Žádné ze tří ustanovení rámcového rozhodnutí uvedených předkládajícím soudcem nestanoví konkrétní podmínky provádění cílů, které stanoví, které spočívají především v tom, aby bylo se zvláště ohroženými oběťmi „zacházeno zvláštním způsobem, který co nejlépe odpovídá jejich situaci“, jakož i aby svědčily za zvláštních „podmínek“, tak aby bylo všem obětem zaručeno zacházení „náležitě respektující jejich osobní důstojnost“, možnost být vyslechnut a „poskytnout důkazy“ a aby tyto oběti byly „vyslýchány pouze v míře nezbytné pro účely trestního řízení“.
- 55 Podle právní úpravy dotčené v původním řízení musí být výpověď učiněná během předběžného vyšetřování obecně zopakována při veřejném soudním jednání, aby získala plnou důkazní hodnotu. Je nicméně umožněno v určitých případech učinit výpověď jen jednou v průběhu předběžného vyšetřování se stejnou důkazní hodnotou, ale za jiných podmínek, než jsou podmínky uložené při veřejném soudním jednání.
- 56 Za těchto podmínek uskutečňování cílů sledovaných výše uvedenými ustanoveními rámcového rozhodnutí vyžaduje, aby měl vnitrostátní soud možnost v případě obětí

zvláště ohrožených použít zvláštní postup, jako je řízení k předběžnému provedení důkazů mimo hlavní líčení, upravený v právu členského státu, jakož i zvláštní podmínky výpovědi, rovněž stanovené, pokud tento postup odpovídá lépe situaci těchto obětí a je nutno ho použít, aby bylo zabráněno ztrátě důkazních materiálů, aby bylo opakování výslechnů sníženo na minimum a aby bylo zabráněno škodlivým následkům pro uvedené oběti v důsledku jejich výpovědí při veřejném soudním jednání.

57 V tomto ohledu musí být upřesněno, že podle čl. 8 odst. 4 rámcového rozhodnutí musí být uplatňované podmínky svědectví v každém případě slučitelné se základními právními zásadami dotčeného členského státu.

58 Krom toho na základě čl. 6 odst. 2 EU Unie ctí základní práva, jak jsou zaručena Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod podepsanou v Římě dne 4. listopadu 1950 (dále jen „úmluva“) a jak vyplývají z ústavních tradic společných členským státům jako obecné zásady práva Společenství.

59 Rámcové rozhodnutí musí být tedy vykládáno tak, aby byla dodržena základní práva, mezi kterými je zvláště třeba poukázat na právo na spravedlivý proces tak, jak je stanoveno v článku 6 úmluvy a vykládáno Evropským soudem pro lidská práva.

- 60 Je věcí předkládajícího soudu ujistit se, že za předpokladu, že by použití řízení k předběžnému provedení důkazů mimo hlavní líčení a výslech za zvláštních podmínek stanovených italským právem byly v projednávaném případě s ohledem na povinnost konformního výkladu vnitrostátního práva možné, by použití těchto opatření nemohlo učinit trestní řízení vedené proti M. Pupino, posuzované v jeho celku, nespravedlivým ve smyslu článku 6 úmluvy, jak je vykládán Evropským soudem pro lidská práva (viz zejména Soud pro lidská práva, rozsudky ze dne 20. prosince 2001, P. S. v. Německo, ze dne 2. července 2002, S. N. v. Švédsko, *Sbírka rozsudků a rozhodnutí* 2002-V, ze dne 13. února 2004, Rachdad v. Francie, a rozhodnutí ze dne 20. ledna 2005, Accardi a další v. Itálie, stížnost č. 30598/02).
- 61 S přihlédnutím k veškerým předcházejícím úvahám je třeba odpovědět na položenou otázku tak, že články 2, 3 a čl. 8 odst. 4 rámcového rozhodnutí musí být vykládány v tom smyslu, že vnitrostátní soud musí mít možnost umožnit dětem nízkého věku, které, jako je tomu ve věci v původním řízení, tvrdí, že byly obětmi špatného zacházení, učinit výpověď za podmínek umožňujících zaručit těmto dětem přiměřenou úroveň ochrany, například mimo veřejné soudní jednání a před jeho konáním. Vnitrostátní soud je povinen vzít v úvahu všechna pravidla vnitrostátního práva a vykládat je v co největším možném rozsahu ve světle znění, jakož i účelu uvedeného rámcového rozhodnutí.

K nákladům řízení

- 62 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení vzhledem ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

Články 2, 3 a čl. 8 odst. 4 rámcového rozhodnutí Rady 2001/220/SVV ze dne 15. března 2001 o postavení obětí v trestním řízení, musí být vykládány v tom smyslu, že vnitrostátní soud musí mít možnost umožnit dětem nízkého věku, které, jako je tomu ve věci v původním řízení, tvrdí, že byly obětmi špatného zacházení, učinit výpověď za podmínek umožňujících zaručit těmto dětem přiměřenou úroveň ochrany, například mimo veřejné soudní jednání a před jeho konáním.

Vnitrostátní soud je povinen vzít v úvahu všechna pravidla vnitrostátního práva a vykládat je v co největším možném rozsahu ve světle znění, jakož i účelu uvedeného rámcového rozhodnutí.

Podpisy.